

Vzhodna Evropa

Družbenogeografske značilnosti

Rusifikacija

- o problemu rusifikacije smo **nekaj že povedali, ko smo govorili o Severni Evropi, oziroma o pribaltskih državah** (Litva, Latvija, Estonija), ki so do 90. let sodile pod politični okvir Sovjetske zveze
- **ruski narod je bil znotraj Sovjetske zveze daleč najštevilčnejši** in kot takšen zato tudi **nosilec državotvornosti**
- **ruščina je bila v vseh republikah nekdanje Sovjetske zveze uradni jezik**, prav tako je bila ruščina uradni jezik tudi v armadi
- takšen **priviligiran položaj** si je ruščina pridobila že v carski Rusiji
- s širjenjem industrije, kmetijstva, z gradnjo naselij, ..., so se **pripadniki ruskega naroda naselili v vseh delih nekdanje Sovjetske zveze** in še danes marsikje predstavljajo vodilno elito ali prioriteto socialno skupino
- **proces rusifikacije** v nekdanji Sovjetski zvezi je **trajal od konca prve svetovne vojne do 90. let, se pravi kar 70 let**

Belorusija

- Belorusija je **med vsemi državami Vzhodne Evrope** (brez Rusije seveda) **najbolj rusificirana**
- **beloruski jezik se je v glavnem obdržal le na agrarnem podeželju, v mestih (urbanem okolju) pa močno prevladuje ruščina**

- **nacionalni preporod**, ki je v času **Gorbačovove Perestrojke** zajel skoraj celotno Sovjetsko zvezo, je bil **najšibkejši prav v Belorusiji**
- razlog za to je prav gotovo tudi v tem, da **Belorusiji v zgodovini ni bila nikoli politično samostojna, zato je le tenka plast intelgence nacionalno osveščena**
- **po popisih v Belorusiji sicer prevladujejo Belorusi (78%)** (prebivalstvo se narodnostno opredeljuje po narodnosti svojih staršev), **precej pa je še Rusov (13%), Poljakov, Ukrajincev, Nemcev, Tatarov in drugih, vendar vsi govorijo ruski jezik**

Ukrajina

- **Ukrajina ima za razliko od Belorusije državotvorno tradicijo, zato je narodnostno precej bolj zavedna**
- vendarle pa znotraj Ukrajine **obstajajo velike razlike med zahodnim delom, ki je prešel pod okrilje Sovjetske zveze šele po drugi svetovni vojni, in vzhodnim delom**
- **vzhodni del je bistveno bolj rusificiran, še posebno na industrijskih in rudarskih območjih**
- **popolnoma rusko območje znotraj Ukrajine najdemo na jugu ob Črnem morju (Odesa, Krim-Sovjetska črnomska flota, armada)**
- za razliko od Belorusije **v Ukrajini pospešeno uvajajo ukrajinščino v javno življenje**

Moldavija

- v Moldaviji **govorijo romunski dialekt**
- **znotraj države najdemo ob Dnjestru skoraj povsem rusko ozemlje (velika možnost za nacionalne konflikte v prihodnosti)**

Kmetijstvo

- ko govorimo o kmetijstvu v Vzhodni Evropi **moramo omeniti predvsem kolhoze in sovhoze, kajti večji del zemlje je v nekdanji Sovjetski zvezi pripadal državi**
- **v zasebni lasti je bilo le 1.5% obdelovalnih površin, na teh pa se je pridelalo kar 30% živil**

- **brez pridelkov**, ki so jih pridelali na **privatnih zemljiških površinah**, bi v nekdanji Sovjetski zvezi **primanjkovalo hrane**

Kolhozi

- **kolhozi** so v nekdanji Sovjetski zvezi **nastali med letom 1929 in 1934**, ko so do **tedaj samostojne kmetije združili v zadruge**
- **znotraj vsakega kolhoza** so postavili **šolo, otroški vrtec in kulturni dom**
- **večji del pridelkov** so kolhozniki **morali oddati v obvezen odkup**, manjši del pa jim je ostal **za lastne potrebe ali za morebitno prodajo na trgu**
- **obseg pridelkov je bil predpisan** (centralna kmetijska politika)
- **kolhozi** so morali **sami vzdrževati svoja posestva, skrbeti za stroje, semena in gnojila**
- **posebnost znotraj kolhozov** so t.i. **ohišnice**
- **ohišnice** so lahko imele **posamezne družine**, šlo pa je za **posest veliko do 0.5 hektara**, ki jo je družina **obdelovala za lastne potrebe**
- prav tako so **posamezne družine lahko imele tudi omejeno število živine**

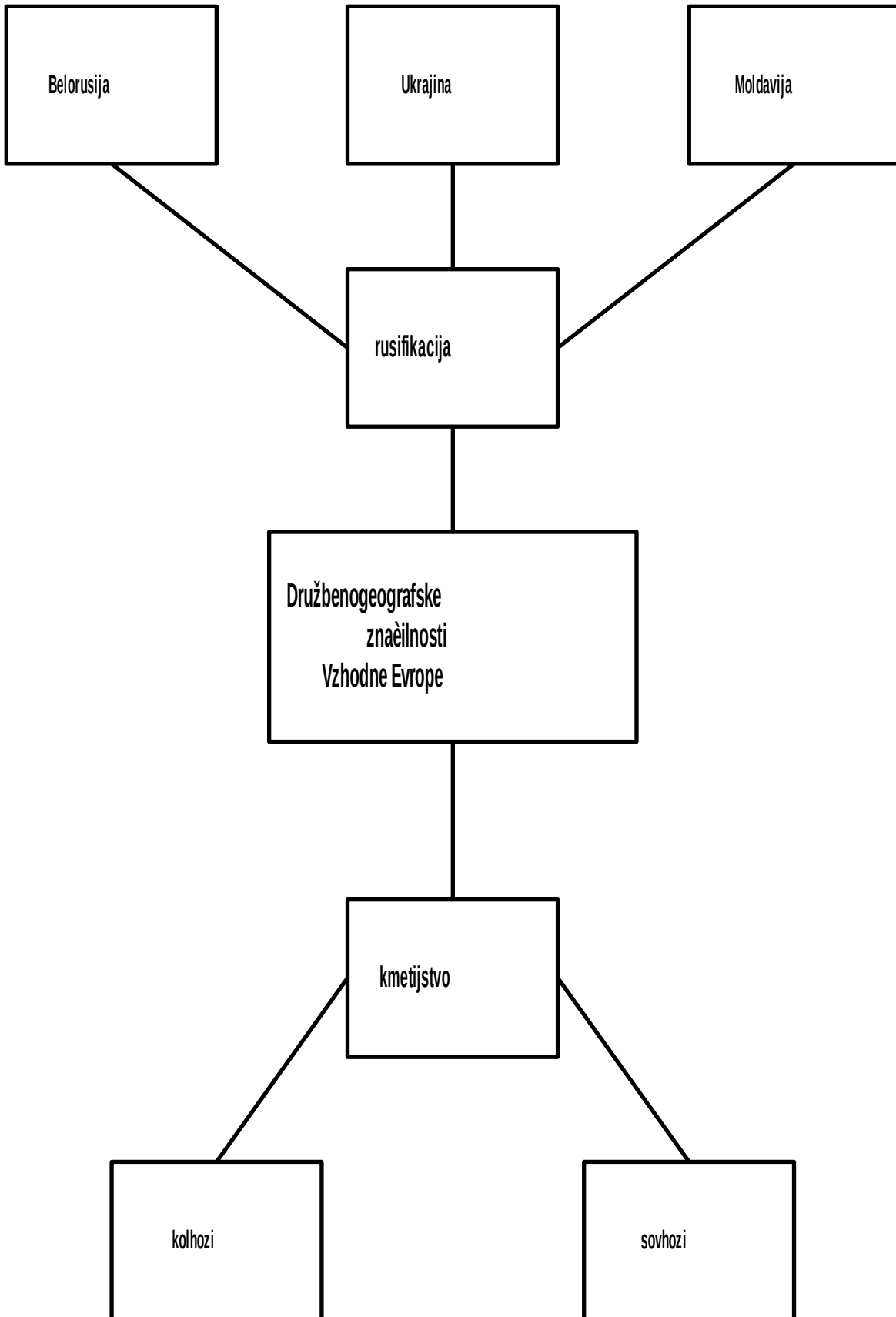
Sovhozi

- **sovhozi** so bili velika **državna posestva**, ki so nastala na **bivših veleposestvih** (zlasti plemstva in cerkve)
- **namen sovhozov** je bil predvsem **doseči velik hektarski donos, specializacija in množična uporaba mehanizacije**
- **številni sovhozi** so merili **več kot 50 000 hektarov**, mnogi so **imeli celo lastne raziskovalne inštitute**

Zgornji sliki v knjigi na strani 186 nam prikazujeta rabo tal v kolhozu in kmetijo v sklopu zadruga!

Spodnji sliki v knjigi na strani 186 nam prikazujeta rabo tal v sovhozu in centralno naselje sovhoza!

██████████

- varstvu okolja niso nikoli posvečali velike pozornosti,
- pri gospodarskem načrtovanju niso upoštevali vidikov ekologije,
- reke so zaradi prevelike uporabe umetnih gnojil, pesticidov in izlivov odpadkov močno onesnažene,
- na območjih z gostotno prebivalstva je velika onesnaženost zraka zaradi industrije, elektrarn in prebivalstva,
- posebno pereč ekološki problem predstavljajo v Vzhodni Evropi radioaktivni odpadki (JE, jedrsko orožje).

Sodobni procesi in problemi Vzhodne Evrope

██████████

- razvoj gospodarstva je bil hiter glede na razmere ob nastanku Sovjetske zveze,
- država ni dosegla stopnje gospodarskega razvoja, kakršno bi glede na naravne pogoje lahko,
- državna politika je vedno prikazovala nerealni gospodarski napredek,
- vladala je represija (varnostna služba je skrbela, da kritike razmer niso prišle v javnost),